Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

15 päivänä huhtikuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Maatalous – Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) – Asetus (EY) N:o 1698/2005 – Asetus (EU) N:o 65/2011 – 16 artiklan 5 kohdan kolmas alakohta – Asetus (EY) N:o 73/2009 – 4 ja 6 artikla – Asetus (EY) N:o 1122/2009 – Tuki maaseudun kehittämiseen – Maatalouden ympäristötuet – Laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskeva tuki – Tukien myöntämisedellytysten noudattamatta jättäminen – Ennenaikainen niittäminen – Tukien vähennys ja poissulkeminen – Pakolliset vaatimukset – Lakisääteiset hoitovaatimukset – Maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevat vähimmäisvaatimukset – Sitoumukset, jotka ylittävät pakolliset vaatimukset, vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset vaatimukset

Asiassa C-736/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Augstākā tiesa (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia) on esittänyt 30.9.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.10.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

ZS ”Plaukti”,

Lauku atbalsta dienestsin osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Toader ja M. Safjan,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Latvian hallitus, asiamiehinään aluksi L. Juškeviča, V. Soņeca ja K. Pommere, sittemmin K. Pommere,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Kaduczak ja A. Sauka,

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntöönpanon osalta 27.1.2011 annetun komission asetuksen (EY) N:o 65/2011 (EUVL 2011, L 25, s. 8 ja oikaisu EUVL 2011, L 201, s. 20 artikla) 16 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan ja 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen 20.9.2005 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 (EUVL 2005, L 277, s. 1) 39 artiklan 3 kohdan ja yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 kumoamisesta 19.1.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 (EUVL 2009, L 30, s. 16) 4 ja 6 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat ZS ”Plaukti” (jäljempänä Plaukti), joka on Latviaan sijoittautunut maatalousyritys, ja Lauku atbalsta dienests (maaseudun tukivirasto, Latvia) ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu on kieltäytynyt maksamasta tukea laidunten monimuotoisuuden säilyttämiseen (jäljempänä laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskeva tuki).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1698/2005

3 Asetuksen N:o 1698/2005 johdanto-osan 35 perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”Maatalouden ympäristötuilla olisi jatkossakin oltava merkittävä asema maaseutualueiden kestävän kehityksen tukemisessa ja ympäristöpalvelujen lisääntyneeseen kysyntään vastaamisessa. Niillä olisi tämän lisäksi kannustettava viljelijöitä ja muita maankäyttäjiä palvelemaan koko yhteiskuntaa ja siksi ottamaan käyttöön tai soveltamaan edelleen maatalouden tuotantomenetelmiä, joissa otetaan huomioon ympäristön, maiseman ja sen ominaispiirteiden, luonnonvarojen, maaperän ja geneettisen monimuotoisuuden suojelu ja parantaminen. – –”

4 Asetuksen N:o 1698/2005 36 artikla kuuluu mainitun asetuksen IV osaston I luvun 2 jakson toimintalinjaan 2, jonka otsikko on ”Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen”. Kyseisessä artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tämän jakson mukainen tuki koskee

a) toimenpiteitä, joiden tavoitteena on maatalousmaan kestävä käyttö seuraavin keinoin:

– –

iv) maatalouden ympäristötuet,

– –”

5 Asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 1–3 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä 36 artiklan a alakohdan iv alakohdassa säädettyä tukea kaikilla alueillaan niiden erityistarpeiden mukaisesti.

2. Maatalouden ympäristötukia myönnetään viljelijöille, jotka tekevät vapaaehtoisesti maatalouden ympäristösitoumuksia. – –

3. Maatalouden ympäristötuet kattavat ainoastaan sitoumukset, jotka ylittävät [yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston] asetuksen (EY) N:o 1782/2003 [(EUVL 2005, L 277, s. 1)] 4 ja 5 artiklan ja liitteiden III ja IV mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset vaatimukset sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset vaatimukset, jotka on määritetty ohjelmassa.

Kyseiset sitoumukset on tehtävä yleensä viiden ja seitsemän vuoden väliseksi ajaksi. Tietynlaisia sitoumuksia varten on tarvittaessa ja perustelluissa tapauksissa määriteltävä pidempi kestoaika 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.”

Asetus N:o 65/2011

6 Asetuksen N:o 65/2011 6 artiklan 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä osastossa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

a) ’pinta-alaan liittyvällä toimenpiteellä’ tarkoitetaan toimenpiteitä tai toimenpiteiden osia, joita koskeva tuki perustuu ilmoitetun alan kokoon;

– –

c) ’määritetyllä pinta-alalla’ tarkoitetaan tämän asetuksen 11 artiklan ja 15 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti todettua viljelylohkojen pinta-alaa, jolle tukea haetaan;

– –”

7 Asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan, jonka otsikko oli ”Pinta-alan kokoon liittyvät vähennykset ja poissulkemiset”, 2 kohdassa, 3 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa ja 5 kohdan ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa alakohdassa säädettiin seuraavaa:

”2. Tämän artiklan soveltamiseksi niiden tuensaajan ilmoittamien pinta-alojen, joihin sovelletaan määrätyssä pinta-alaan liittyvässä toimenpiteessä samaa tukiprosenttia, katsotaan muodostavan yhden viljelykasviryhmän. – –

3. Jos todetaan, että jonkin viljelykasviryhmän määritetty pinta-ala on suurempi kuin maksuhakemuksessa ilmoitettu pinta-ala, tuen määrän laskemisessa otetaan huomioon ilmoitettu pinta-ala.

Jos jonkin viljelykasviryhmän ilmoitettu ala on suurempi kuin sille määritetty pinta-ala, tuki on laskettava kyseiselle viljelykasviryhmälle määritetyn pinta-alan perusteella. – –

– –

5. Tuki on 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa laskettava määritetyn pinta-alan perusteella vähentämällä siitä havaittu erotus kaksinkertaisena, jos ero on yli kolme prosenttia tai yli kaksi hehtaaria mutta enintään 20 prosenttia määritetystä pinta-alasta.

Jos erotus on yli 20 prosenttia määritetystä pinta-alasta, kyseiselle viljelykasviryhmälle ei myönnetä lainkaan tukea.

Jos erotus on yli 50 prosenttia, tuensaaja suljetaan pois tuen piiristä siihen määrään asti, joka vastaa maksuhakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja määritetyn pinta-alan erotusta.”

8 Asetuksen N:o 65/2011 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Haettua tukea on vähennettävä tai tuki on evättävä, jos seuraavat velvoitteet ja perusteet eivät täyty:

a) asetuksen [N:o 1698/2005] 36 artiklan a kohdan iv ja v alakohdan sekä b kohdan v alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden osalta asiaankuuluvat pakolliset vaatimukset sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset, muut asetuksen (EY) N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdassa, 40 artiklan 2 kohdassa ja 47 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut asiaankuuluvat pakolliset vaatimukset sekä näitä vaatimuksia laajemmat sitoumukset”.

9 Asetuksen N:o 65/2011 22 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Jos sovellettavia vähennyksiä on useampia, vähennykset tehdään seuraavassa järjestyksessä:

– ensin tämän asetuksen 16 artiklan 5 ja 6 kohdan sekä 17 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti,

– sitten tämän asetuksen 18 artiklan mukaisesti,

– –”

Asetus N:o 73/2009

10 Asetuksen N:o 73/2009 4 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Suoria tukia saavan viljelijän on noudatettava liitteessä II lueteltuja lakisääteisiä hoitovaatimuksia sekä 6 artiklassa tarkoitettua hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja vaatimuksia sovelletaan ainoastaan viljelijän maataloustoiminnan tai tilan maatalousmaan osalta.”

11 Asetuksen N:o 73/2009 6 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maatalousmaa, erityisesti maa, jota ei enää käytetä tuotantoon, säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Jäsenvaltioiden on määriteltävä kansallisella tai alueellisella tasolla hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta koskevat vähimmäisedellytykset liitteessä III esitetyn kehyksen perusteella ottaen huomioon kyseisten alueiden erityispiirteet, mukaan luettuina maaperä ja ilmasto-olosuhteet, olemassa olevat viljelyjärjestelmät, maankäyttö, viljelykierto, viljelykäytännöt ja tilarakenteet. Jäsenvaltiot eivät saa säätää vähimmäisvaatimuksista, joista ei säädetä tässä kehyksessä.”

12 Asetuksen N:o 73/2009 liitteessä II täsmennettiin saman asetuksen 5 artiklassa tarkoitetut lakisääteiset vaatimukset ja liitteessä III 6 artiklassa tarkoitettu maatalouden ja ympäristön kannalta hyvä kunto.

Asetus (EY) N:o 1122/2009

13 Neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta 30.11.2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1122/2009 (EUVL 2009, L 316, s. 65) 71 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jos havaittu noudattamatta jättäminen johtuu viljelijän laiminlyönnistä, on sovellettava vähennystä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 77 artiklan soveltamista. Vähennyksen on pääsääntöisesti oltava kolme prosenttia 70 artiklan 8 kohdassa tarkoitetusta kokonaismäärästä.

Maksajavirasto voi kuitenkin toimivaltaisen valvontaviranomaisen 54 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti tarkastuskertomuksen arviointiosassa esittämän arvion perusteella päättää joko alentaa kyseistä prosenttiosuutta yhteen prosenttiin tai korottaa sitä viiteen prosenttiin kyseisestä kokonaismäärästä taikka 54 artiklan 1 kohdan c alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa olla soveltamatta vähennystä lainkaan.”

Latvian oikeus

Asetus nro 295

14 Ympäristön ja maaseutumaiseman parantamiseen tarkoitetun maaseudun kehittämisen kansallisen tuen ja Euroopan unionin tuen myöntämisestä, hallinnoinnista ja valvonnasta 23.3.2010 annetun valtioneuvoston asetuksen nro 295 (Ministru kabineta Noteikumi Nr. 295 par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai) version, jota sovelletaan pääasiaan (jäljempänä asetus nro 295) ja joka oli voimassa 28.3.2015 asti, 1 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Tässä asetuksessa säädetään maaseudun kehittämisen kansallisten tukien ja Euroopan unionin tukien myöntämistä, hallinnointia ja valvontaa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ympäristön ja maaseudun parantamiseksi asetuksen N:o 1698/2005 mukaisesti toteutettavia toimenpiteitä varten.”

15 Asetuksen nro 295 38 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Tuenhakija voi saada tukea maatalousmaille, joita käytetään johonkin tämän asetuksen liitteessä 2 mainituista tukikelpoisista viljelyistä ja jotka on nimetty luonnonarvoltaan merkittäviksi laitumiksi, kun seuraavat vaatimukset täyttyvät:

– –

38.3. Luonnonarvoltaan merkittäviä laitumia käytetään laitumena ja niitetään vuosittain, ja niillä säilytetään tietty karjamäärä, jonka eläinmäärä nautayksikköinä ilmaistuna on 0,4–0,9 yksikköä hehtaarilla, tai ne niitetään ainakin kerran 1.8.–15.9. Laitumelta niitetyt nurmikasvit kerätään ja poistetaan laitumelta tai pilkotaan.”

16 Asetuksen nro 295 liitteessä 9 olevan 4.3 osan (Laidunten monimuotoisuuden säilyttäminen) 3 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jos tuenhakija ei ole niittänyt ilmoitettua pinta-alaa 1.8.–15.9., ensimmäisen rikkomisen jälkeen tuensaajalle ei kyseisen vuoden aikana suoriteta mitään maksuja kyseessä olevalta pinta-alalta. Jos rikkominen toistuu, kaikki sitoumukset keskeytetään ja kyseinen hakija palauttaa maaseudun tukivirastolle (Lauku atbalsta dienests) kyseiseltä pinta-alalta tähän ajankohtaan mennessä vastaanottamansa tuen koko määrän.”

Asetus nro 139

17 Maatalouden suorien tukijärjestelmien nojalla myönnettävien kansallisten tukien ja Euroopan unionin tukien myöntämismenettelystä 12.3.2013 annetun valtioneuvoston asetuksen nro 139 (Ministru kabineta Noteikumi Nr. 139 Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros (Latvijas Vēstnesis, 2013, nro 65), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasiassa (jäljempänä asetus nro 139), 1 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Tässä asetuksessa säädetään maatalouden suorien tukijärjestelmien nojalla myönnettävien kansallisten tukien ja Euroopan unionin tukien myöntämismenettelystä asetuksen N:o 73/2009 mukaisesti.”

18 Asetuksen nro 139 18 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Jos maanviljelijä hakee tietylle pinta-alalle samanaikaisesti tämän asetuksen 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukea (yhtenäinen pinta-alatuki) ja ”maatalouden ympäristötuet” -toimenpiteen tukea ympäristön ja maaseudun parantamiseksi tarkoitettujen maaseudun kehittämisen kansallisten tukien ja Euroopan unionin tukien myöntämisen, hallinnoinnin ja valvonnan sääntöjen mukaisesti:

– –

18.2 jos maanviljelijä hakee alatoimenpiteen ”laidunten monimuotoisuuden säilyttäminen” tai alatoimenpiteen ”suojakaistojen asentaminen” tukia, ja jollei muuta johdu tämän asetuksen 15 §:n 4 momentissa säädetyistä vaatimuksista,

18.2.1. sekä monivuotiset niityt ja nurmet että pellot on vähintään kerran vuodessa niitettävä ja nurmikasvit on kerättävä tai pilkottava (kyseisenä kalenterivuonna 1.8.–15.9.), tai kyseisiä niittyjä, nurmia ja peltoja on käytettävä laitumena ja niitettävä.”

19 Mainitun asetuksen 19 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Jos maanviljelijä laiminlyö jotakin tämän asetuksen 15 ja 18 §:ssä tarkoitetuista maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevista vaatimuksista, tämän asetuksen 2 §:ssä (2 §:n 6 momenttia lukuun ottamatta) tarkoitetun tuen määrää vähennetään asetuksen N:o 1122/2009 70–72 artiklan mukaisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 Plaukti teki 13.5.2014 maaseudun tukivirastolle vuoden 2014 osalta yhtenäistä pinta-alatukea koskevan hakemuksen ja maatalouden ympäristötukea koskevan hakemuksen laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä varten kahden sellaisen pellon osalta, joiden pinta-ala oli yhteensä 18,26 hehtaaria.

21 Maaseudun tukivirasto totesi 31.7.2014 paikalla tekemänsä osittaisen tarkastuksen jälkeen, että kyseiset pellot oli niitetty ennen 1.8.2014, mikä oli vastoin laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskevan tuen myöntämisedellytyksiä.

22 Näin ollen maaseudun tukivirasto eväsi 27.6.2015 tekemällään päätöksellä Plauktilta mainitun tuen kyseessä olevien 18,26 hehtaarin osalta koko vuodelta 2014. Maaseudun tukivirasto epäsi Plauktilta mainitun tuen 2245,98 euron määrään asti ja määräsi, että tämä määrä vähennetään kaikista maksuista, jotka se saisi seuraavien kolmen kalenterivuoden aikana. Lisäksi kyseisen tuen määrää vähennettiin 1 prosentilla maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevien vaatimusten noudattamatta jättämisen vuoksi.

23 Plaukti riitautti tämän päätöksen administratīvā rajona tiesassa (ensimmäisen asteen hallintotuomioistuin, Latvia) ja tämän jälkeen Administratīvā apgabaltiesassa (toisen asteen hallintotuomioistuin, Latvia).

24 Sen jälkeen, kun Plauktin ensimmäisessä oikeusasteessa nostama kanne samoin kuin sen valitus hylättiin, se teki kassaatiovalituksen Augstākā tiesaan (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia).

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että koska on kiistatonta, että kyseiset pellot on niitetty ennen 1.8., asetuksen N:o 65/2011 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla on sovellettava kansallista säännöstä, jonka mukaan kuluvana vuonna vastaavien pinta-alojen osalta ei makseta mitään tukea laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä varten.

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin sitä, ovatko maaseudun tukiviraston määräämät muut seuraamukset, erityisesti yhtäältä se, että pääasian valittaja suljettiin pois laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskevan tuen piiristä siihen määrään asti, joka vastaa maksuhakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja määritetyn pinta-alan erotusta, eli asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan mukainen korvausvelvollisuus kolmen kalenterivuoden osalta, ja toisaalta se, että kaikkien tälle hakijalle maksettavien tukien määrää vähennettiin asetuksen N:o 1122/2009 71 artiklan 1 kohdan mukaisesti 1 prosentilla maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevien vaatimusten noudattamatta jättämisen vuoksi, koska ei ole todettu viljelykasviryhmän muutosta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti, voidaanko asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa soveltaa siltä osin kuin käsiteltävässä asiassa on niin, että vaikka Plaukti ei täyttänyt laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskevan tuen myöntämisedellytyksiä, ei ole todettu viljelykasviryhmän muutosta.

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös, onko siinä tapauksessa, että todetaan, että maksuhakemuksessa ilmoitettu viljelykasviryhmän pinta-ala ei vastaa määritettyä pinta-alaa eli paikalla suoritetussa tarkastuksessa todettua viljelyalaa, sovellettava samanaikaisesti asetuksen N:o 65/2011 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyä seuraamusta ja saman asetuksen 16 artiklan 5 kohdan kolmannessa alakohdassa säädettyä seuraamusta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kahden seuraamuksen määrääminen yhdestä ainoasta rikkomisesta voi olla suhteellisuusperiaatteen vastaista.

28 Ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on lisäksi epäselvyyttä siitä, onko asetuksen nro 139 18 §:n 2 momentin 1 kohtaan sisältyvä vaatimus yhteensopiva asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklassa säädettyjen maatalouden ja ympäristön hyvää kuntoa koskevien vaatimusten ja asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdan, joka koskee maatalouden ympäristösitoumuksia, kanssa.

29 Tässä tilanteessa Augstākā tiesa (Senāts) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen N:o 65/2011] 16 artiklan 5 kohdan kolmas alakohta sovellettavissa tilanteeseen, jossa hakija ei ole täyttänyt pinta-alan, jolle on haettu laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskevaa tukea, niittämistä koskevia edellytyksiä (vaatimus, joka ylittää asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdassa säädetyt pakolliset vähimmäisvaatimukset) ilman, että on todettu viljelykasviryhmän muutosta?

2) Voidaanko yhdestä rikkomisesta määrätä samanaikaisesti asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetty seuraamus ja tämän saman asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty seuraamus?

3) Sallitaanko [asetuksen N:o 73/2009] 4 ja 6 artiklassa, luettuna yhdessä [asetuksen N:o 1698/2005] 39 artiklan 3 kohdan kanssa, kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että yksi ja sama vaatimus voi olla samaan aikaan sekä pakollinen vähimmäisvaatimus että pakolliset vähimmäisvaatimukset ylittävä vaatimus (edellytys maatalouden ympäristötuen maksamiselle)?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa tulkittava siten, että se on sovellettavissa tilanteessa, jossa tuenhakija ei ole noudattanut maatalouden ympäristösitoumuksia, jotka liittyvät niittämistä koskeviin edellytyksiin, ilman, että on todettu asianomaisen viljelykasviryhmän muutosta.

31 Tältä osin on todettava, että asetuksen N:o 1698/2005 36 artiklan a alakohdan iv alakohdan mukaan kyseisen asetuksen IV osaston I luvun 2 jakson toimintalinjan 2, jonka otsikko on ”Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen”, mukainen tuki koskee toimenpiteitä, joiden tavoitteena on maatalousmaan kestävä käyttö maatalouden ympäristötukien avulla.

32 Lisäksi mainitun asetuksen 39 artiklan 1 ja 2 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltioiden on myönnettävä kyseisen asetuksen 36 artiklan a alakohdan iv alakohdassa säädettyä tukea kaikilla alueillaan niiden erityistarpeiden mukaisesti. Maatalouden ympäristötukia myönnetään viljelijöille, jotka tekevät vapaaehtoisesti maatalouden ympäristösitoumuksia.

33 Asetuksen N:o 65/2011 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että haettua tukea on vähennettävä tai tuki on evättävä, jos erityisesti asetuksen N:o 1698/2005 36 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden osalta velvoitteet ja perusteet, kuten asiaankuuluvat pakolliset vaatimukset, viimeksi mainitun asetuksen 39 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut muut asiaa koskevat pakolliset vaatimukset sekä näitä vaatimuksia laajemmat sitoumukset eivät täyty.

34 Tästä seuraa, että maatalouden ympäristösitoumusten noudattamatta jättäminen johtaa maatalouden ympäristötukien vähentämiseen tai epäämiseen.

35 Sitä vastoin asetuksen N:o 65/2011 16 artikla koskee viljelyalojen kokoon liittyviä vähennyksiä ja poissulkemisia. Tältä osin on muistutettava, että kyseisen asetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaan tuensaajan ilmoittamien pinta-alojen, joihin sovelletaan määrätyssä pinta-alaan liittyvässä toimenpiteessä samaa tukiprosenttia, katsotaan muodostavan yhden viljelykasviryhmän. Mainitun asetuksen 16 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että jos jonkin viljelykasviryhmän maksuhakemuksessa ilmoitettu ala on suurempi kuin sille määritetty pinta-ala, tuki on laskettava kyseiselle viljelykasviryhmälle määritetyn pinta-alan perusteella. Saman asetuksen 16 artiklan 5 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään, että jos maksuhakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja paikalla suoritetussa tarkastuksessa määritetyn pinta-alan välinen erotus on yli 50 prosenttia, tuensaaja suljetaan uudelleen pois tuen piiristä siihen määrään asti, joka vastaa tätä erotusta.

36 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennenaikaisen niittämisen vuoksi yhtä laidunten monimuotoisuuden säilyttämistä koskevan tuen myöntämisperusteista ei ollut noudatettu. Maaseudun tukivirasto katsoi näin ollen, että kyseisen tuen myöntämisedellytyksiä ei ollut noudatettu koko ilmoitetulla pinta-alalla ja että oli katsottava, että maksuhakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja paikalla suoritetussa tarkastuksessa määritetyn pinta-alan välinen erotus oli 100 prosenttia. Maaseudun tukivirasto katsoi näin ollen, että ilmoitettu pinta-ala ylitti määritetyn pinta-alan 100-prosenttisesti, mikä sen mukaan oikeutti Plauktin sulkemisen kyseisen tuen ulkopuolelle.

37 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ainoa maaseudun tukiviraston viitekauden osalta toteama rikkominen on kuitenkin ennenaikainen niittäminen ilman, että olisi todettu asianomaisen viljelykasviryhmän muutosta. Näin ollen on katsottava, että se seikka, että Plaukti on niittänyt kyseisen pinta-alan ennen tätä varten säädettyä ajankohtaa, ei kuitenkaan merkitse sitä, että ilmoitettua viljelykasviryhmää olisi muutettu siten, että se oikeuttaisi asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan nojalla sulkemaan asianomaisen pois tuen piiristä.

38 Tämä asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan tulkinta on maatalouden ympäristötukien tavoitteen mukainen, sillä kuten asetuksen N:o 1698/2005 johdanto-osan 35 perustelukappaleesta ilmenee, maatalouden ympäristötuilla olisi jatkossakin oltava merkittävä asema maaseutualueiden kestävän kehityksen tukemisessa ja ympäristöpalvelujen lisääntyneeseen kysyntään vastaamisessa.

39 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa on tulkittava siten, että se ei ole sovellettavissa tilanteessa, jossa tuenhakija ei ole noudattanut maatalouden ympäristösitoumuksia, jotka liittyvät niittämistä koskeviin edellytyksiin, ilman, että on todettu asianomaisen viljelykasviryhmän muutosta.

Toinen kysymys

40 Ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Kolmas kysymys

41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklaa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan yksi ja sama vaatimus voi olla samaan aikaan sekä maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskeva vähimmäisvaatimus että vähimmäisvaatimukset ylittävä vaatimus, eli edellytys maatalouden ympäristötuen maksamiselle.

42 Aluksi on muistutettava, että asetuksen N:o 73/2009 4 artiklan mukaan suoria tukia saavien viljelijöiden on noudatettava tiettyjä lakisääteisiä hoitovaatimuksia sekä kyseisen asetuksen 6 artiklassa tarkoitettuja maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevia vaatimuksia.

43 Viimeksi mainitussa artiklassa jäsenvaltiot velvoitetaan varmistamaan, että maatalousmaa säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Jäsenvaltioiden on tältä osin määriteltävä maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevat vähimmäisvaatimukset kyseisen asetuksen liitteessä III esitetyn kehyksen perusteella, eivätkä ne saa säätää vähimmäisvaatimuksista, joista ei säädetä tässä kehyksessä.

44 Asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdan mukaan maatalouden ympäristötuet kattavat ainoastaan sitoumukset, jotka ylittävät erityisesti asetuksen N:o 1782/2003 4 ja 5 artiklan ja saman asetuksen liitteiden III ja IV mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset vaatimukset, jotka toistetaan asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklassa ja saman asetuksen liitteissä II ja III. Asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdalla pyritään näin ollen takaamaan, että kyseessä olevia tukia myönnetään ainoastaan sellaisille toiminnoille ja käytännöille, jotka vastaavat pakollisia vaatimuksia – kuten maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevia vähimmäisvaatimuksia – korkeampia ympäristötavoitteita.

45 Seuraavaksi on muistutettava, että – kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee – asetuksen nro 295 38 §:n 3 momentissa pannaan täytäntöön erityisesti maatalouden ympäristötukiin liittyvät vaatimukset. Kyseisessä säännöksessä säädetään erityisesti, että hakija voi saada tukea luonnonarvoltaan merkittäville laitumille, jos ne on niitetty ainakin kerran 1.8. ja 15.9. välisenä aikana.

46 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamien tietojen mukaan Latvian oikeudessa säädetyt niittämistä koskevat säännöt ovat asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklan mukaisesti sekä vähimmäisvaatimuksia että vaatimuksia, jotka ylittävät vähimmäisvaatimukset.

47 Yhtäältä asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan mukaisten maatalouden ympäristösitoumusten on ylitettävä asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklassa selostetut maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevat vähimmäisvaatimukset. Toisaalta, kuten tämän tuomion 43 kohdassa on muistutettu, jäsenvaltiot eivät saa säätää vähimmäisvaatimuksista, joista ei säädetä viimeksi mainitun asetuksen liitteessä III.

48 Näin ollen arvioitaessa asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklassa säädettyjen maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskevien vähimmäisvaatimusten noudattamista on varmistuttava siitä, että ne on määritetty pätevästi kyseisen asetuksen liitteessä III vahvistetun kehyksen perusteella. Jos näin on, tällaisen vaatimuksen noudattamatta jättäminen voi johtaa vähennyksiin asetuksen N:o 1122/2009 71 artiklan 1 kohdan nojalla.

49 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 73/2009 4 ja 6 artiklaa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan yksi ja sama vaatimus voi olla samaan aikaan sekä maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskeva vähimmäisvaatimus että vähimmäisvaatimukset ylittävä vaatimus, eli edellytys maatalouden ympäristötuen maksamiselle.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntöönpanon osalta 27.1.2011 annetun komission asetuksen (EY) N:o 65/2011 16 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa tilanteessa, jossa tuenhakija ei ole noudattanut maatalouden ympäristösitoumuksia, jotka liittyvät niittämistä koskeviin edellytyksiin, ilman, että on todettu asianomaisen viljelykasviryhmän muutosta.**

2) **Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 kumoamisesta 19.1.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 4 ja 6 artiklaa, luettuna yhdessä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen 20.9.2005 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan yksi ja sama vaatimus voi olla samaan aikaan sekä maatalouden ja ympäristön kannalta hyvää kuntoa koskeva vähimmäisvaatimus että vähimmäisvaatimukset ylittävä vaatimus, eli edellytys maatalouden ympäristötuen maksamiselle.**

Allekirjoitukset